

УДК 338.24

Ірина Крамар, аспірант

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто основні особливості державної підтримки малого підприємництва в Україні.

Ключові слова: державна підтримка, нормативно-правова база, мале підприємництво.

Iryna Kramar

THE PECULIARITIES OF STATE SUPPORT OF SMALL ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE

Abstract. The basic peculiarities of state support of small entrepreneurship in Ukraine are considered.

Keywords: state support, normative and legal base, small entrepreneurship.

Державна підтримка підприємницької діяльності в Україні здійснюється правовими та економічними способами. Державна політика у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні здійснюється з метою формування конкурентного середовища в економіці України, збільшення кількості суб'єктів малого і середнього підприємництва, забезпечення сприятливих умов розвитку малих і середніх підприємств та їх конкурентоспроможності, сприяння у просуванні вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на ринок України і ринки іноземних держав; забезпечення зайнятості населення та збільшення частки сплачених суб'єктами малого і середнього підприємництва податків у податкових доходах державного та місцевих бюджетів України.

Основними напрямками державної політики у цій сфері є удосконалення порядку ведення податкового і статистичного обліку та звітності суб'єктів господарської діяльності; запровадження спрощеної системи оподаткування; забезпечення державної підтримки суб'єктів малого й середнього підприємництва, що працюють у сфері інвестиційної, інноваційної та науково-технічної діяльності, в тому числі їх залучення до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм та їх фінансово-кредитної державної підтримки; сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва; гарантування прав суб'єктів малого і середнього підприємництва під час здійснення державного контролю і сприяння спрощенню дозвільних процедур та процедур здійснення державного контролю, отримання документів дозвільного характеру для суб'єктів малого і середнього підприємництва та скорочення терміну проведення таких процедур; організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для малих і середніх підприємств.

Розвиток підприємництва, в тому числі, малого, регулюється Цивільним та Господарським кодексами України, Законами України, Указами Президента, Постановами Кабінету міністрів тощо.

Право особи на здійснення підприємницької діяльності зафіксоване у Цивільному кодексі України [1]. У прийнятому в 2003 р. Верховною Радою Господарському кодексі подано означення підприємництва “як самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської діяльності, яку здійснюють суб'єкти господарювання (підприємці) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та отримання

прибутку” [2]. Підкреслимо творчий і вільний характер підприємницької діяльності, адже у Кодексі декларується свобода такої діяльності й серед ключових принципів є вільний вибір видів діяльності, постачальників і споживачів продукції, встановлення цін, можливість здійснювати і розпоряджатися зовнішньоекономічною діяльністю, прибутком. Крім того, державою гарантується організаційна підтримка та створення економічних умов для розвитку, підприємництва, в тому числі, шляхом стимулювання модернізації технології, інноваційної діяльності, освоєння нових видів продукції та послуг.

У березні 1991 р. у Законі «Про підприємства в Україні» вперше введено поняття «мале підприємство» і з того часу такі підприємства отримали юридичне право на існування. Однак, наприклад, у Законі України «Про підприємництво», який втратив чинність з 1 січня 2004 року в зв'язку з прийняттям Господарського кодексу України, чисельність працівників малих підприємств була різною – від 15 для торгових підприємств до 200 осіб для промисловості і будівництва. При цьому нічого не говорилось про обсяг річного валового доходу. І лише в жовтні 2000 року з прийняттям Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» [3], дане теперішнє визначення суб'єктів малого підприємництва: “фізичні особи, зареєстровані у встановленому законом порядку як суб'єкти підприємницької діяльності; юридичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та обсяг річного валового доходу не перевищує 70 млн гривень”.

У цьому ж документі законодавчо закріплено обов'язковість підтримки розвитку малого бізнесу через виконання Національної та регіональних програм сприяння розвитку малого підприємництва, а також вказані фінансові джерела їх виконання.

Рівень розвитку національної економіки безпосередньо пов'язаний з процесом становлення малого і середнього підприємництва, а тенденції змін у цьому процесі є комплексним індикатором стану впровадження в країні ринкових реформ. Отже, формування конкурентноспроможної соціально спрямованої економіки з розвиненим приватним сектором та його важливою складовою - підприємництвом - є стратегічним курсом економічної політики України.

Свідченням розуміння владою ролі підприємництва в соціально-економічному житті країни є той факт, що одразу після відновлення Україною незалежності з метою сприяння реалізації державної політики розвитку підприємництва був створений Український фонд підтримки підприємництва (УФПП), який визначався як організація, що здійснює фінансове забезпечення реалізації державної політики підтримки підприємництва на загальнодержавному рівні.

Як бачимо, з формальної точки зору мале підприємництво в Україні має достатню правову базу, але в реальному житті багато із законодавчих та нормативних актів не виконуються.

Використана література

1. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р.
2. Господарський кодекс України (Зі змінами, внесеними згідно із Законом України № 1617-VI від 24.07.2009 р.) № 436-IV від 16.01.2003 р.
3. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» № 2063-III від 19.10.2000 р.